

(102. Quod vero concernit præscriptionem, ea non aliter potest opponi, quam si regulares vocati, per tempus legitimum non intervenerunt in publicis processionibus.

(103. Cæterum regulares non vocati, tam etsi per diuturnum tempus non intervenerint in publicis processionibus, præscriptionem opponere nequeant, idque quia ubi quæstio est de præscriptione juris negativi cum iis, qui ante interpellationem nulla tenentur obligatione, ea non incipit nisi a die, qua interpellati contradixerint, et sic considerare cœperint, Peyrin., *ad constitut. 2 Sixti IV*, § 11, nu. 57.; Maron., respons. 12, nu. 3 et 35; Pellizar., in *Manual. regular.*, tract. 1, cap. 11, num. 13; Bordon, *Variar. resolut.* part. II, resolut. 7, num. 142; Lezan., in *Summ.*, tom. I, cap. 9, num. 47; Rot. in *dicta Meliten. processionum*, 24 Januar. 1757, § 15, et 14 Febr. 1746, § 10.

(104. Quantum vero tempus requiratur ad hanc præscriptionem, variant doctores. At si ponderetur, quod singulis decretis concilii Tridentini inest *decretum irritans* ex constitutione S. M. Pii IV, ejusdem concilii Tridentini confirmatoria, quæ in radice submovet quamlibet contrariam consuetudinem in futurum, vim nullam habere poterit quadragenaria. Ursaya, *Discept. eccles.*, tom. VI, part. II, discept. 19, num. 105 et plur. seq.; Rot., in d. *Meliten. processionum*, 24 Jan. 1757, § 14 et 14 Februarii 1750, § 10.

APPENDIX EDITORUM CASINENSIIUM.

(1. Processio in sua ecclesiastica significatione desumpta, est publica supplicatio facta Deo a communi cœtu fidelium, certo cum ordine disposito, et procedente e loco sacro in sacrum; Quarti apud Baruffaldum, in *Comment. ad Ritual.*, tom., tit. 76, n. 4.

(2. Dicitur supplicatio, quia forma cujuslibet processionis consistit in supplicationibus et precibus, quæ ad Deum funduntur certo cum ordine atque ritu particiari; proindeque omnes processiones sunt ejusdem speciei moralis, quatenus omnes conveniunt in certis ritibus et precibus. Quarti apud eundem Baruffaldum, *l. c.*, n. 20.

(80) Illud vero notandum, quod quamvis istæ processiones private fiant sine episcopi licentia, nihilominus sine ejusdem licentia transferri non possunt, prout, partibus informantibus, fuit decisum a S. Congr. Rit., in *Hispanen.*, 3 Septembris 1695; apud Monacell., tom. I, tit. 5, form. 7, num. 22, cujus etiam Lucius noster hic supra num. 11, meminit; quem etiam videsis, *ibid.*, num. 26 et 95.

(81) Porro formula edicti seu intimationis processionis habetur apud Monacellum in hæc sane verba..... (præmissis præambulo processionis indicenda): « Idcirco enixe hortamur, et paterna charitate monemus omnes et singulos utriusque sexus Christi fideles ad interessendum, clericis autem officia aut beneficia obtinentibus, tam sæcularibus quam regularibus omnibus, et aliis etiam exemptis, et in strictiori clausura non degentibus, nec non confraternitatibus accedere solitis, præcipimus, eosque vocamus et monemus, ut die et hora, ut supra præscripta omnino in d. nostra cathedrali conveniant, et processioni, ut moris est, intervenerint, sub pœna

(3. Porro « dividuntur processiones in publicas et privatas. Privatis nullus præfigitur ritus ab Ecclesia, cum fiant inter privatas ædes, puta monasteriorum et parochiæ, seu a personis privatis, cœtum universalem Ecclesiæ non convocando; quæ personæ proprium ritum habent, et illarum institutionis præscriptum in suis processionalibus libris, quorum usus est præcipue apud monachos et fratres Mendicantes. » Idem, Baruff., *ibid.*, num. 7 et 8, (80).

(4. Publicæ vero processiones, vel ita appellantur, quia palam fiunt et publice apparent, vel quia cunctis licet illis interesse; imo ad illas convocantur quicunque ordines regulares et confratriæ, ut intersint, et ea comitentur ordine præscripto. Baruffaldus, *l. c.*, n. 10.

(5. Hinc « Processionibus generalibus indictis pro causa, bono vel honore publico, tam clerici sæculares beneficia vel officia ecclesiastica obtinentes quam regulares invitati, omnes interesse tenentur et adesse compelluntur juris remediis, juxta dispositionem concil., sess. xxv, cap. 13, *De regular. S. cong. Episcop.*, in *Cajetana*, 25 Oct. 1602, confirmata 7 Apr. 1690. » Ita Monacellus, t. I, tit. 5, form. 7, n. 23. Qui idem el. scriptor in tom. III, tit. 3, form. 6, n. 13, hæc addit: « Quod autem regulares et alii exempti renuentes accedere ad publicas processiones possint ab episcopo censuris compelli et puniri, hodie planum est: cum enim subjiciantur hæc in re suæ jurisdictioni absque pœnæ determinatione, valet illos coercere pœna canonica sibi benevisa, ut communiter tradunt Riccius, Leo, Pax Jord., Ventriglia, Pignatell., cardin. de Luca, et ingenue fatetur Passerinus, *De stat. hom.*, tom. III, q. 189, art. 10, n. 768, his verbis: « Sed ubi episcopis datur facultas coercendi, corrigendi et puniendi regulares, datur etiam facultas eos excommunicandi; et si v. g. sess. xxv, cap. 13, datur episcopis facultas compellendi eos ad processiones, datur etiam facultas compellendi per censuras: » cujus doctrina (subjungit Monacell., *ibid.*) notanda est (81). »

(6. Et revera « sacra congregatio Concilii

interdicti Ecclesiæ, aliisque censuris et pœnis arbitrio: quod si ante statutum terminum justo impedimenti excusatio deducta non fuerit, absque alia monitione contra contumaces et inobedientes non interessentes ad comminatas pœnas procedetur. Volumus autem quod præsens indictionis edictum vim habeat et arceat, ac si singulis supra vocatis personaliter fuisset intimatum. » Tom. III, tit. 5, form. 6.

In casu inobediendiæ pronuntiatur, ut sequitur: « Con autorità a Noi delegata dal sacro concilio di Trento si denuncia sottoposta all' ecclesiastico interdetto la chiesa N. dei PP. dell' ordine N. perchè chiamati, ed intimati ad intervenire alla processione generale indetta, e convocata da Noi per causa ecc. con ammirazione, e scandalo del popolo hanno recusato d'intervenire. » Apud eundem Monacell., *loc. cit.*, formul. 5.

Vel Latine: — « Auctoritate Nobis a S. concilio Tridentino delegata, denunciatur supposita ecclesiastico interdicto Ecclesia N. PP. ordin. N. ex e,

sæpius declaravit quoad omnes regulares (* si modo excipias per Lucium nostrum denotatos hic supra, n. 73 et seq. *) etiam monachos non viventes sub strictiori clausura, et non distantes ultra medium milliare (* Vid. eumd. Ferrar., *ib.*, n. 19 *) eos teneri indistincte accedere ad publicas processiones, et ad id compelli posse, etiam per censuras, ut in specie die 27 Julii 1627, in hunc modum: Negotio mature discussio, S. congregatio censuit, posse episcopos pœnis sibi benevisis, etiam censurarum, compellere quoscunque regulares recusantes, etiam monachos, et quomodolibet exemptos, ad infrascriptas processiones accedere, atque illis interesse... nempe in die festo sanctissimi corporis Christi, etc., ac in quibuscunque aliis publicis et consuetis. Non obstantibus, etc.

« Et in una *Mediolanen.*, 3 Augusti 1638, Sacra, etc., censuit, regulares ad processiones corporis Christi, etc., nec non ad alias quascunque pro bono publico aut honore indictas, teneri accedere, ubi vocati fuerint... Et quatenus accedere noluerint, compellendos per censuras vel alias pœnas episcopo bene visas. » Apud Pignatellum, tom. III, consultat. 46, num. 11, 12, 13, qui plura alia decr. d. S. cong. affert ad rem.

Insuper « regula generalis supra firmata, quod nempe omnes regulares ad processiones indictas pro causa, bono vel honore publico intervenire teneantur, habet locum etiam in illis conventibus, in quibus degit minor numerus religiosorum, quam duodecim, quia nulla indecentia est, quod pro paucis vexillum crucis erigatur. » Monacell., tom. I, tit. 5, form. 7, n. 29. (Limita si tantum duo religiosi adessent, prout tradit Lucius noster hic supra, num. 21).

« Et hoc intelligitur non solum de processione publicis, quæ fiunt in civitate, et ubi episcopus residet sed etiam de illis, quæ fiunt in aliis locis et plebibus, ubi regulares habent monasteria, juxta decretum S. Congr. Concilii, quod ex Lezana refert Barbosa, in *Summ. decis. apost.*, collect. 604, n. 23, ibi: « Lezana ait, sac. cong. Conc.

declarasse, publicas processiones, ad quas regulares compelli possunt per ordinarios, esse, quæ fiunt in festo corporis Christi, in Litanis et Jubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent monasteria. » Ita Monacell., tom. I, tit. 6, formul. 20, n. 11.

(7. « Non est (tamen) apud ordinarios locorum facultas compellendi regulares ad interessendum processionibus ab iisdem indictis non pro bono publico ut notavit Peyrin., *De privileg. regular. ad const. 2 Jul. II*, § 25, num. 68. » Apud Matthæucci, *Official. curiæ eccl.*, cap. 40, n. 4. Vid. Lucium nostrum hic supra, n. 17.

Si quæ vero controversiæ de præcedentia forte obortæ fuerint, ad episcopum spectare eas dirimere, statuit Tridentinum per hæc verba: « Controversias omnes de præcedentia, quæ persæpe cum scandalo oriuntur, inter ecclesiasticas personas, tam sæculares quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus... episcopus, amota omni appellatione, et non obstantibus quibuscunque, componat. » Sess. xxv *De regular.*, cap. 13.

« Hic advertendum quod sac. congregatio Concilii (teste Campanili, in *Divers. jur. can.*, rubr. 12, cap. 13, n. 122,) vigore harum claus. amota appellatione et non obstantibus quibuscunque, declaravit, in his causis debere episcopum procedere brevi manu, summarie et de plano, ac sine strepitu, et figura judicii. Nec vigore dictæ clausulæ amota appellatione, censetur sublata appellatio quoad effectum devolutivum, sed tantum quoad effectum suspensivum (82). » Sic Ventriglia, *Præf. for. eccles.*, tom. I, adnotat. 12, n. 14.

Illud denique notandum, quod « quamvis episcopus, adhibito consilio capituli, præfigat, dirigat ac transferat processiones, non tamen potest pervertere et immutare ritum processionum præscriptum a cæremoniali et Rituali Romano, neque de consensu capituli. » Sac. Rituum congregatio, in *Cajetana*, 26 Januarii 1698. Monacell., tom. IV, *Supplem. ad tit.* 5, form. 7, tom. I, n. 76.

PROCESSUS CURIÆ LAICÆ LÆSIV. IMMUNITATIS.

In hac rubrica sequentia notanda veniunt.

(1. Processui laicorum post confugium facto nulla adhiberi potest fides per judicem ecclesiasticum; quo vero ad probationem relevantiam remittitur iudicio episcopi. Sacra Congr. Immun., in *Lauden.*, 13 Decemb. 1633, l. iv *Decret. Paul.*, pag. 179.

(2. Imo injungitur episcopo, ut non reci-

quia vocati ad interessendum processioni generali a Nobis pro causa et bono publico indictæ, cum admiratione, et populi scandalo accedere renue-

rumt. » (82) Hoc idem docuerat clar. Barbosa, *Collect. DD. in Tr. d.*, sess. xxv, *De regular.*, c. 15, n. 9, littera B, ubi ad illa verb. d. conc. Episcopus, amota

piat processus fabricatos in curia laica post extractionem confugitorum. Ead sac. cong. Immun., in *Pennen.*, 2 Junii 1624, in *Regesto Scripturarum veterum*, pag. 26.

(3. Processibus curiæ laicæ super delictis eorum, qui fuerunt ab Ecclesia postea extracti, episcopus potest adhibere fidem, si

omni appellatione, etc., hæc habet: « Procedere quoad effectum suspensivum duntaxat, asserit resolutum Salgado.. et Armend.. et hoc decretum non tollere appellationem devolutivam censuit Rota, in *Colonien. præcedent.*, 9 Jun. 1627, coram Ubaldio, vers. Non obstat, quod in concil. »

ante extractionem fuerint fabricati, vel ante confugium. Eadem sacra cong. Immunit., in *Caputaquen.*, 15 Jul. 1636, l. III *Decret.* Paul., p. 9, in *Syracusana*, 13 Jul. 1626, l. I *Decr.* Paul., p. 8.

(4. Processus originalis cum omnibus actis contra clericum per iudicem laicum est ab ipso transmittendus iudici ecclesiastico, ut aboleatur et igni tradatur. Eadem sacra congregatio Immunitatis, in *Nepesina*, 27 Aprilis 1638, l. III *Decret.* Paul., p. 6, *Civitatibus Plebis*, 31 Maii 1639, dict. l. pag. 92.

(5. Quatenus sit impossibilis laceratio processus in ea parte, quae concernit ecclesiasticam, vel cassatio nominis ipsius ecclesiastici, facta prius declaratione per iudicem, qui confecit dictum processum, irritante ip-

PROCESSUS CURIAE ECCLESIASTICAE.

SUMMARIUM.

1. Processus curiae ecclesiasticae non sunt consignandi iudici laico. — 2. In confectione processus super immunitate non est permittenda a ministris episcopi assistentia iudicis laici. — 3. In fabrica-

(1. Processus curiae ecclesiasticae non sunt consignandi iudici laico. Sacra congreg. Immunit., in *Terracinen.*, 18 Febr. 1631, l. II *Decr.* Paul., pag. 97.

(2. In confectione processus super Immunitate non est permittenda a ministris episcopi assistentia iudicis laici. Sac. cong. Immunit., in *Ariminen.*, 6 Maii 1631, ibi p. 76.

(3. In fabricatione processus contra personas ecclesiasticas caveat episcopus, ne utatur ministerio laicalium ministrorum. Sacra congreg. Immunit., in *Pientina*, 30 Jun. 1700, leg. *Decret.* Vall., pag. 297.

(4. Episcopus conficiat processum ad formam bullae super delicto praetense exceptuato, observans quod nullus habendus est respectus ad processum fabricatum in tribunali laico pro probatione iudiciali delicti, sed solum permissum est uti processu curiae laicae pro simplici instructione animi. Sac. cong. Immunit., in *Alexandrina*, 17 April. 1700, ibi pag. 282.

(5. Aliquando iungitur vicario, ut absteineat ab ulteriori processu super delictis extractorum, attentata eorum restitutione ad ecclesiam. Sac. cong. Immunit., in *S. Severin.*, 18 Augusti 1663, l. *Decret.* Fani, p. 10.

(6. Cum curia legationis peteret sibi communicari processus fabricatos in curia ecclesiastica contra extractos, sacra congregatio respondit: Communicatio processus non est facienda, nisi comprehensis in monitoriis. Sac. congregat. Immunit., in *Bononien.*, 19 Julii 1695, lib. I *Decret.* Vallem., pag. 201.

(7. Processus occasione Immunitatis factus a curia ecclesiastica ex stylo sacrae congregationis non consignatur partibus. Sac. congregat. Immunit., in *Januen.*, 23 Julii 1632, lib. II *Decret.* Paul., pag. 133.

sum cum omnibus actis contra ecclesiasticum, uti invalidum defectu jurisdictionis, datur facultas absolvendi censuratos, tam nominatos quam innominatos in cedulonibus. Ead. sac. cong. Immunit., in *Aquilana*, 27 Jan. 1634, l. III *Decr.* Paul., p. 194.

(6. Processus et alii actus curiae laicae contra equites Hierosolymitanos sunt processus invalidi. Eadem S. C. Immunit., in *Messanen.*, 18 Nov. 1653, l. V *Decr.* Paul., p. 25.

(7. Officiales et ministri curiae laicae conficientes processum contra clericum, excommunicationem incurrunt. Eadem sacra congreg. Immunit., in *Ricineten.*, 27 Julii 1683, l. III *Decret.* Altoviti, pag. 211.

tionem processus contra personas ecclesiasticas caveat episcopus, ne utatur ministerio laicalium ministrorum. — 4. De modo fabricandi processus; et quid amplius attendendum in hac materia ad n. 58.

(8. Confectio processus super loco capturae ad effectum declarandi, an quis gaudeat, nec ne Immunitate? spectat ad episcopum. Sac. cong. Immunit., in *Neritonien.*, 1 Septemb. 1643, l. III *Decr.* Paul., pag. 208.

(9. Episcopus Mantuanus supplicat sac. congreg. pro resolutione infrascriptorum dubiorum, scilicet: aliqui sacerdotes cum aliis laicis praetensi monetarii carcerati fuerunt a curia saeculari, et adhuc detinentur in carceribus laicis pro tuta custodia, sed nomine episcopi, qui quaerit:

I. An possit episcopus circa ecclesiasticos conficere processum conjunctim cum curia laica ob laicos complices?

II. An ad conficiendum processum possit delegare usque ad sententiam exclusive iudicem laicum?

III. An facto processu in curia episcopali, possint communicari indicia resultantia ab ipso curiae saeculari contra laicos?

IV. An dato, quod curia saecularis perseveret in denegatione communicationis sui processus curiae episcopali in parte tangente ecclesiasticos, si vicissim curia episcopalis non communicet curiae saeculari indicia, quae resultabant ex dicto suo processu, debeat episcopus dimittere sacerdotes, cum contra ipsos, nec indicia, nec corpus delicti habeat?

Sacra congregatio respondit:

Ad I. Episcopum non posse conjunctim procedere, et ad ipsum spectare integram cognitionem causae.

Ad II. Eundem episcopum non posse delegare iudicem laicum.

Ad III. Non posse processum communicare.

Ad IV. Non posse de rigore juris proce-

dere, sed facere debere diligentias pro habendo processu et corpore delicti; quod si non habuerit, dimittat carceratos cum cautione de se praesentando. S. C. Immunit., in *Mantuanana*, 18 Julii 1651, l. IV *Decr.* Paul., p. 154.

(10. Episcopus formet processum contra eos, qui in actis prodixerunt, episcopum non esse iudicem competentem immunitatis ecclesiasticae, neque sac. cong., sed solum regiam cameram. Sac. congreg. Immunit., in *Orien.*, 29 Decemb. 1623, l. *Scripturarum veterum*, pag. 80.

(11. Pendente fabricatione processus super requisitis clericatus, episcopus faciat sibi consignare clericum a curia saeculari, et caute in suis carceribus custodiat. Sac. cong. Immunit., in *Aquin.*, 18 Febr. 1673, lib. I *Decr.* Altov., p. 771.

(12. Processus fabricatus a clerico conjugato uti subdelegato a delegato Papae contra personas ecclesiasticas, est nullus, eo quia subdelegatio virtute facultatis Pontificiae solum concedi solet clericis simpliciter. Sacra congregatio Immunit., in *Viterbien.*, 13 Septembris 1679, lib. II *Decret.* Altov., pag. 1833.

(13. Processus fabricatus a clerico conjugato de ordine sacrae consultae ex facultate habita a sanctissimo, in qua tamen non erat expressum, processum fieri posse a clerico conjugato, non sustinetur. Sacra congregat. Immunit., in *Interamn.*, 20 Decemb. 1702, lib. III *Decr.* Vallem., p. 46.

(14. Processus confectus a bigamo absque expressione bigamiae in facultate concessa a sanctissimo procedendi contra clericum, non sustinetur. Sac. cong. Immunit., in *Montis Falisci*, 19 Decemb. 1702, ibi pag. 462.

(15. Processus curiae episcopalis, et condemnatio ad trimeses clerici dolose extracti ab Ecclesia per capitaneum di *Campagna*, ut dicitur, est omnino abolendus. Sac. cong. Immunit., in *Casanen.*, 10 Martii 1693, lib. I *Decret.* Vallem., pag. 29.

(16. Cum episcopus suffraganeus in confectione processus contra canonicum praetensum reum homicidii proditorii commiserit plurimos defectus, ad eos vitandos sac. cong. ordinat, ut praevia consignatione canonici carcerati metropolitano, idem conficiat novum processum iuxta instructionem faciendam per D. Ponentem. Sac. congreg. Immunit., in *Oppiden.*, 17 Februarii 1693, lib. I *Decr.* Vallem., p. 24.

(17. Processus fabricatus a vicario gener. contra perturbatores libertatis eccles. cum subscriptionibus dedita opera falsis et datis dierum pariter falsis, impedit validitatem censurarum, et episcopus procedat contra falsarios. Sac. congreg. Immunit., in *Caven.*, 24 Augusti 1694, *ibid.*, pag. 141.

(18. Confectio processus super extractione parochi a propria domo parochiali propter causam civilem committitur episcopo viciniori, quando episcopus diocesanus parochi est suspectus extracto, imo allegatur

ut ordinans talem extractionem. Sac. cong. Immunit., in *Oppiden.*, 21 Januarii 1687, lib. *Decret.* Martelli, pag. 42.

(19. Assignandus est terminus duorum mensium fisco, et adherentibus pro legitimatione processus, quo elapso et nihil iustificato, restituantur Ecclesiae extracti. Sac. congreg. Immunit., in *Squillac.*, 25 Maii 1655, lib. V *Decret.* Paul., p. 66, in *unâ Marsorum*, 9 Maii 1656, *ibid.*, pag. 94.

(20. Aliquando in causis particularis attentionis iungitur episcopo, ut per se ipsum conficiat processum. Sac. cong. Immunit., in *Tudertina*, 17 April. 1675, lib. I *Decret.* Altov., pag. 1087.

(21. Impinguatio processus committitur metropolitano, quando episcopus non agit viriliter circa ordines sac. cong. pro reparatione Immunitatis. Sac. cong. Immunit., in *una S. Agathae Got.*, 27 Maii 1687, l. *Decret.* Martelli, pag. 108.

(22. Injungitur iudici ecclesiastico, ut in construendo processu utatur cancellario idoneo, et examinare faciat testes de visu inductos. Sac. cong. Immunit., in *Viterbien.*, 3 Martii 1694, l. I *Decret.* Vallem., p. 107.

(23. Aliquando, ut utatur alio cancellario ecclesiastico partibus secreto. Sac. congreg. Immunit., in *Meliten.*, 7 Julii 1699, l. II *Decret.* Vallem., pag. 230, et in locum assessoris deputet alium partibus non suspectum. Sac. cong. Immunit., in *eadem*, 9 Februarii 1700, *ibi*, pag. 270.

(24. Quoad processum formatum in curia episcopali, solvenda est merces duntaxat copistae. Sac. congreg. Immunit., in *Balneargen.*, 6 Julii 1694, l. II *Decret.* Vallem., p. 132.

(25. Aliquando transmittitur processus absque solutione, donec cognoscatur de asserita paupertate partis. Sac. cong. Immunit., in *Trojana*, 6 Decemb. 1692, d. l. pag. 9.

(26. Aliquando, praevia cautione personae eccles. ab episcopo approbandae solvendi cancellario episcopali summam taxandam a sac. congregat. Ead. sac. cong. Immunit., in *Theanen.*, 13 Nov. 1694, d. l. pag. 156, et *Nullius Atini*, 11 Decemb. d. anni, et l. pag. 161.

(27. Saepe sac. congreg. iungit iudici ecclesiastico, ut conficiat processum, et transmittat ac informet. Sac. congreg. Immunit., in *Terracinen.*, 13 Maii 1693, l. II *Decret.* Vallem., pag. 154, et alibi.

(28. Aliquando jussu sac. congreg. per D. Ponentem, vel D. secretarium datur instructio iudicii eccles., sive episcopo, seu vicario Apostolico, seu capitulari, seu generali, seu nuntio pro conficiendo vel impugnando, et etiam ulterius impugnando processu. Sac. cong. Immunit., in *Perusina*, 14 Jan. 1689, d. l. pag. 135, in *Sorana*, 8 Jul. d. anni, et l. p. 162, et in *eadem*, 13 Januarii 1699, lib. II *Decret.* Vall., pag. 197, et alibi.

(29. Pro sanatione praeteritorum processus agendum cum sanctissimo. Sac. cong. Immunit., in *Urbevetana*, 16 Januar. 1691, l. *Decret.* Martelli., p. 719.

(30. Sanantur, annuente Sanctissimo, processus facti contra reum assassini extractum, tam ob nullitatem provenientem ex eo quod iudices subdelegati auctoritate apostolica processerunt in constitutione rei, et in aliis actibus, non conjunctim juxta eorum deputationem, sed divisim; tum ob nullitatem provenientem ex eo quod ad efficiendos complices contumaces recepta fuit ratificatio extracti in tormentis absque speciali facultate Apostolica. Sacr. congr. Immun., in *Bonon.*, 16 Apr. 1669, l. II *Decret.* Vall., p. 86.

(31. Processus fabricatus a curia episcopali super delicta extracti auctoritate laicali, est nullus, sed, annuente sanctissimo, sanatur. Sacr. congreg. Immun., in *Asten.*, 11 Martii 1681, lib. II *Decret.* Altov., pag. 2165.

(32. Sæpe injungitur judici ecclesiastico, ut, legitimo processu, assignet defensiones, et transmittat. Sacr. congreg. Immun.,

PROCURATIO.

SUMMARIUM.

1. Procuratio ad præsens quid sit? — 2. Sub nomine procurationis quæ veniunt? — 3. Omnia, quæ veniunt sub nomine procurationis debent administrari episcopo, seu visitatori, a clericis et ecclesiis visitatis. — 4. Non potest tamen episcopus seu visitator ordinarius exigere pro equitaturis, seu vecturis neque pro aliis expensis faciendis extra victum. — 5. Si autem visitator sit delegatus Apostolicus, ultra victum, sunt etiam ei solvenda expensæ pro equis, seu victura et itinere de loco ad locum necessaria. — 6. Ordinarie loquendo ad procurationem præstandam visitatoribus tenentur omnes ecclesiæ visitationi subjectæ, nisi privilegio vel legitima consuetudine sint exemptæ. — 7. Unde ecclesiæ, quæ speciali privilegio Pontificio sunt exemptæ, ad eam præstandam non tenentur. — 8. Sicut etiam non tenentur ecclesiæ illæ quæ legitimam consuetudinem habent eam non præstandi. — 9. Sic non potest episcopus visitans parvos conventus sibi subjectos aliquid accipere procurationis nomine, seu in pecunia, seu in victualibus. — 10. Item non potest episcopus procurationem exigere pro visitatione oratorii privati. — 11. Item episcopus non potest procurationem exigere ab ecclesiis et beneficiis pauperibus sufficientes redditus non habentibus ad ipsam visitatoribus præstandam. — 12. Item episcopus non potest procurationem exigere ab hospitalibus, leprosariis et aliis piis locis pro pauperibus aut infirmis deputatis, etiamsi amplissimos habeant redditus. — 13. Item non potest episcopus post concilium Tridentinum procurationem exigere ab ecclesia sua cathedrali, aut aliis ecclesiis, seu locis piis, et clero civitatis, in qua sedem habet: imo etiamsi ipse episcopus moretur in alio oppido diocesis. — 14. Episcopus, quando vadit per diocesim extra visitationis occasionem, vel sacramentum

(1. Procuratio, quamvis generatim varia significet, ad præsens tamen nihil est aliud, quam contributio sumptuum et expensarum necessariorum pro victu et honesta sustentatione tempore visitationis præstanda illis, qui ecclesiæ diocesis visitant. Sic in re communis, arg. cap. *Procuraciones* 23, De censibus, et conc. *Trid.*, sess. xxiv *De reform.*, cap. 3.

in *Capuana seu Neapolitana*, 12 Julii 1698, lib. *Decret.* Martelli, pag. 491, in *Anglonen.*, 2 Junii 1699, lib. II *Decret.* Vallem., pag. 223.

(33. Item ut impinguet processum, eum legitimet et assignet defensiones, ac transmittat. Sacr. congreg. Immun., in *Nullius Atini*, 16 Sept. 1698, t. II *Decret.* Vallem., pag. 176.

(34. Sæpe ex commissione sanctissimi vel sac. congreg. Curia ecclesiastica processum a se factum consignat curiæ laicali. Sacr. congreg. Immun., in *Pisaur.*, 21 Apr. 1694, lib. I *Decret.* Vallem., p. 178, et alibi in *Senogallien.*, 17 Dec. 1638, lib. *Decret.* Rocci, pag. 143.

(35. Modus fabricandi processus, brevitate gratia, videndus relinquatur apud Farinacium, Julium Clarum, Gomez, Raynaldum, Passerinum, Sanctorium, Reiffenstuel, de Bietis, aliosque similes classicos auctores.

confirmationis administrandum, neminem cogere potest ad ministrandas expensas, neque pro equis, neque pro victualibus. — 15. Procuratio non debetur episcopo, cum per alium visitat, sed ipsi visitanti. — 16. Visitatores contenti esse debent modesto equitatu famulatuque, ne scilicet inutilibus sumptibus cuiquam graves, onerosive sint. — 17. Unde non debet episcopus secum ducere plus quam ad summum octo personas, ut observat S. Carolus, qui etiam pro sua mensa uno solo ferculo contentus erat. — 18. Vicarius autem capitularis, seu vicarius generalis, vel alius substitutus, qui non sit episcopus, non potest exigere nisi medietatem procurationis dari solitæ episcopo. — 19. Quod procedit etiam respectu vicarii Apostolici visitantis. — 20. Procuratorum numerus commensurandus est numero dierum, in quibus munus visitationis impenditur. — 21. Unde, si visitator una die plures ecclesias visitando absolvat, non licet ei accipere ab omnibus ipsis simul, nisi unam procurationem pro tali unica die, quamvis quælibet Ecclesia de per se sufficiat ad integram procurationem præstandam. — 22. Nullam tamen procurationem exigere potest ordinarius pro visitatione parochialium unitarum religioni Hierosolymitana. — 23. Visitator hospitalis a laicis non potest exigere procurationem a clericis dummodo isti victualia non recusaverint. — 24. Laici, nisi velint sponte solvere, non debent cogi censuris, ut solvant procurationem, non obstante solito. — 25. Visitator potest nunc licite recipere procurationem in pecunia, si visitati velint eam sponte solvere, quamvis olim id fuerit prohibitum. — 26. Intuitu procurationis non potest visitator, sive ejus secretarius, sive quisvis alius de suo comitatu aliquid munus, etiam gratis oblatum recipere, et hoc sub gravibus poenis quæ assignantur. — 27. Alia ad rem *cum addit. ex alien. man.* ad n. 38.

(2. Sub procuratione comprehenduntur omnia, quæ sunt necessaria pro victu, nempe cibus, potus et habitatio ipsius visitatoris et honesti comitatus ejusdem. Idem pabulum pro equis et jumentis necessariis. *Communis.* Omnia enim supradicta veniunt nomine victus. L. *Verbo victus* 43, l. *Et cætera* 44, et l. *In stratum* 45, De verb. significat. (3. Unde supradicta omnia debent

subministrari episcopo seu visitatori a clericis et ecclesiis visitatis. *Communis* per text. in c. *Procuraciones* 33, c. *Venerabili* 24, et fere per tot., tit. De censibus, et conc. *Trid.*, sess. xxiii, *De reform.*, cap. 3.

(4. Non potest tamen episcopus seu visitator ordinarius exigere procurationem pro equitaturis et vecturis, neque pro aliis expensis faciendis extra victum, quia ad ista et alia (solo victu excepto) tenetur de suo. Sac. congr. Episcop. et Regul., in *Vintimiliens.*, 21 Augusti 1606, in *Cajacen.*, 20 Martii 1615, et sac. congreg. Concil., in *Larinen.*, 12 April. 1698, et in *Amalphit.*, 18 Julii 1699. Et sic communis doctorum.

(5. Si autem visitator sit delegatus Apostolicus, ultra victum, sunt etiam ei solvenda expensæ pro equis, seu vectura, et itinere de loco ad locum necessaria. *Communis*, ex decreto sac. congr., 10 Junii 1627, relato per extensum a Nicol., in *Flosculis*, verb. *Visitatio*, num. 15, ubi recte advertit quod ea, quæ statuit conc. *Trid.*, cit. sess. xxiv, cap. 4, non intelliguntur nisi de visitatione ordinarii, non autem de Apostolica, quæ ad relationem sacræ congregationis destinari solet a Summo Pontifice sub forma ibi a se adducta.

(6. Ordinarie loquendo ad procurationem præstandam visitatoribus tenentur omnes ecclesiæ visitationi subjectæ, nisi privilegio vel legitima consuetudine sint exemptæ. *Communis.* Arg. cap. *Conquerente* 16, De offic. ordinari., cap. *Ex offic.* 16, De præscript., cap. *Procuraciones* 23, De censibus, cum similibus, juncto concilio *Trid. cit.*, sess. xxiv, *De reform.*, cap. 3.

(7. Dicitur autem notanter: « Nisi privilegio, vel legitima consuetudine sint exemptæ, » quia ecclesiæ, quæ speciali privilegio Pontificio sunt exemptæ, ad eam præstandam non tenentur, textu expresso, in cap. *Cum instantia* 17, De censibus. (8. Sicut etiam non tenentur ecclesiæ illæ, quæ legitimam consuetudinem habent eam non præstandi, textu expresso in conc. *Trid. cit.*, sess. xxiv, *De reform.*, cap. 3, ibi: « In iis vero locis, seu provinciis, ubi consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant, ibi id observetur. »

(9. Sic non potest episcopus visitans parvos conventus sibi suppositos seu subjectos aliquid accipere procurationis nomine, seu in pecunia, seu in victualibus, ut expresse declaravit sac. congr. super statu Regularium, 25 Junii 1665, Papa approbante decretum, ut sequitur.

« Cum sacra congregatio super statu regularium alias consulta: An episcopus visitans parvos conventus suæ jurisdictioni suppositos, aut personas in eis degentes ad præscriptum Decreti san. mem. Innocentii X, quod incipit, *Ut in parvis*, etc., possit a visitatis procurationem exigere in victualibus vel in pecunia, duxerit expedire, ut sanctissimus D. N. decernat et declaret non licere episcopo tales conventus visitanti quidquam accipere procurationis

nomine; Sanctitas Sua congregationis sententia audita, eam expresse approbavit, noluitque licere episcopis hujusmodi conventus visitantibus aliquid accipere procurationis nomine, seu in pecunia, seu in victualibus: et ita observari præcipit, non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, etiam in corpore juris clausis, cæterisque contrariis quibuscunque.

« Datum Rom., die 23 Junii 1665.

« Marcus Antonius card. FRANCIOTTUS. »

(10. Item non potest episcopus procurationem exigere pro visitatione oratorii privati. *Communis* textu expresso in cap. *Auctoritate* 27, De censibus, juncto ejus summario, in quo sic præcise habetur: « Propter privatum oratorium procuratio ratione visitationis non debetur. »

(11. Item episcopus non potest procurationem exigere ab ecclesiis et beneficiis pauperibus sufficientes redditus non habentibus ad ipsam præstandam. *Communis.* Arg. c. *Cavendum* 7, caus. 10, qu. 3, c. *Statutum* 21, § *Insuper. de rescript.* in 6, ibi: « Ubi notabiliter fuerint pauperes, etiam pro expensis nihil prorsus exigatur ab eis c. *Placuit* 1, q. 2, ibi: « Si autem paupertas, aut necessitas illum retinet, nihil exigatur ab eo c. *Cum instantia* 17, De censibus; et ibi Glossa verb. *Indebite prægravari*, ubi ait: « Imo a paupere non debet exigere, quin nec judex exigat sportulas a pauperibus. » Novell. 17, c. 3.

(12. Item non potest episcopus procurationem exigere ab hospitalibus, leprosariis et aliis piis locis pro pauperibus, aut infirmis deputatis, etiamsi amplissimos habeant redditus: redditus enim talium locorum omnes, quantumvis ampli, applicari debent in usus pauperum. Clement. *Quia contingit*, De religiosis domibus; unde si quid ab eis exigeretur, pauperibus præjudicaretur, utpote qui ad victualia præstanda non tenentur. Arg. c. *Licet multum* 4, De censibus; et sic expresse declarasse sac. congregationem Concil. testatur Fagnan., l. III *Decretal.*, in cap. *Venerabili* 24; De censibus, num. 34.

(13. Item non potest episcopus post concilium Tridentinum procurationem exigere ab ecclesia sua cathedrali, aut aliis ecclesiis seu locis piis et clero civitatis, in qua sedem habet. *Communis*; et sic expresse pluries declaravit sac. congr. Episcop., apud Nicol., verb. *Visitatio*, num. 10, amplia 1, et sac. congr. Conc., ex c. 3, sess. xxiv, teste Fagnano, loc. cit., num. 15 et 38. Imo, etiamsi ipse episcopus moretur in alio oppido diocesis. Sac. congr. Conc., in *Aliphana*, 19 Jul. 1703; apud Monacell. t. IV *Supplement. ad tom. III*, n. 78.

(14. Episcopus, quando vadit per diocesim extra visitationis occasionem, licet ad consecrandam vel reconciliandam ecclesiam, vel sacramentum confirmationis administrandum, neminem cogere potest ad ministrandas expensas, neque pro equis,